

מטעמי תורת זילים

פרשת לך לך – ישמעאל בן אברהם

שרה אמנו ראתה שהיא לא יולדת לכן נתנה לאברהם את שפחתה כדי שעל ידה גם היא תיבנה שנאמר "וַיִּשְׂרֵי אֶשְׁתֵּי אַבְרָם לֹא יִלְדָה לוֹ וְלֵאמֹר שָׂרָה מִצְרַיִת וְשָׂמָהּ הָגָר: וַתֹּאמֶר שָׂרָה אֶל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצָרְנִי הִ' מִלְּדַת בָּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי אוֹלֵי אֲבָנָה מִמְּנָה וְיִשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָה" (בראשית טו, א-ג). הגר אכן התעברה וילדה בן כפי שניבא לה המלאך שנאמר "וַיֹּאמֶר לָהּ מְלָאֲךָ ה' הִרְבָּה אֲרָבָה אֶת זָרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר מֵרַב: וַיֹּאמֶר לָהּ מְלָאֲךָ ה' הִנֵּה הָרָה וְיִלְדֶתְךָ בֵּן וְקָרָאתְךָ שְׁמוֹ וְיִשְׁמַעְעָל כִּי שָׁמַע ה' אֶל עֲנָנְךָ: וְהוּא יִהְיֶה פְּרָא אָדָם יָדוֹ בְּכָל יוֹם כָּל בּוֹ וְעַל פְּנֵי כָל אֲחָיו וְשִׁכְוֹ" (בראשית טז, ג-ה).

יש להבין, כיצד 'נבנתה' שרה אמנו בכך שהגר שפחתה ילדה בן? ומהי הבשורה של המלאך להגר כי ישמעאל "יהיה פרא אדם"?

זוהמת הנחש של אדם הראשון יצאה על ידי הצדיקים במשך הדורות

כאשר הנחש הטיל 'זוהמא' בחוה היא נדבקה גם באדם הראשון ולא נפרדה מגופו. לכן הצדיקים שעמדו בכל דור ודור היו מצרפים את הזוהמא ומזקקים אותה מעט מעט, כמו כסף גולמי שמזקקים אותו בכסף. בתחילה בא שת וזיקק מעט שנאמר "וַיִּחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיֻּלְדוּ בְדָמוֹתָיו וְיִקְרָא אֶת שְׁמוֹ שָׁת" (בראשית ה, ג). אחריו בה חנוך וזיקק עוד מעט שנאמר "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים" (בראשית ה, כב). לאחר מכן בא נח וזיקק עוד שנאמר "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלַּךְ נֹחַ" (בראשית ו, ט). ואז בא שם בנו של נח וזיקק עוד קצת את הזוהמא שנאמר "וַיִּפְתַּח אֱלֹהִים לְיִשְׁכָן בְּצִלְהַר שֵׁם" (בראשית ט, כז) (ישערי אורה' השער החמישי הספירה השישית ד"ה 'ואחר שהודענו אלו העיקרים הגדולים). ולא פסקה אותה זוהמת הנחש אשר גרמה להולדת רשעים עד שעברו דורותיהם של שלשת האבות (מעשה רוקח' על המשניות לר' אלעזר רוקח מסכת תרומות דף י' ע"ב טור א ד"ה 'אך שלא תקשה לך' עפ"י מהרש"א בשם ספר י"ש).

עיקר תיקון הזוהמא החל אצל אברהם אבינו (ליקוטי מוהר"י אורח חיים א' ברכות השחר ג' אות ג) **שעל ידי שזיקק הוא הוליד את ישמעאל וכך יצא ממנו אותה זוהמא. ואז יצחק אבינו גם זיקק ויצא ממנו עשו הרשע. וכך נתלכנה ונתפרדה זוהמת הקליפה שהיתה דבוקה עמהם** (גמי שבת דף קמו ע"ב, פרדס רימונים' להרמ"ק שער השערים תחילת פרק ג, 'ישערי אורה' השער החמישי הספירה השישית, ד"ה 'ואחר שהודענו אלו העיקרים הגדולים', 'שער מאמרי רז"ל' להאר"י ז"ל בחלק 'מאמרי מדרשי רז"ל' דף מ' ד"ה 'גם זה הוא', 'יוהר חדש' פרשת יתרו דף מב ע"א מאמר 'ואתה תחזה' ד"ה 'מה עבד'. וראה 'בראשית רבה' סג, ח) **ואחרי שנפרד עשו הרשע שהיה חלק 'הרע' אשר שהה בבטן אחת עם יעקב אבינו** (זכר דוד' לר' דוד זכות מאמר ג פרק צה דף שג ד"ה 'וביאור ענין בירור) – **נולד יעקב נקי ללא סיגים וללא זוהמא. וגם מטתו היתה שלמה נקיה וטהורה** (גמי שבת דף קמו ע"ב, 'פרדס רימונים' להרמ"ק שער השערים תחילת פרק ג) **בלי פסולת כלל** ('ישערי אורה' השער החמישי הספירה השישית ד"ה 'ואחר שהודענו אלו העיקרים הגדולים') **ולכן הוליד שנים עשר שבטים שכולם בלי דופי** ('מעשה רוקח' על המשניות לר' אלעזר רוקח מסכת תרומות דף י' ע"ב טור א ד"ה 'אך שלא תקשה לך'), **עד שנחשבו לתחילת הבריאה** ('ישערי אורה' השער החמישי הספירה השישית, ד"ה 'ואחר שהודענו אלו העיקרים הגדולים').

לאחר שנחרב העולם במבול הוא נבנה שוב על ידי נח ובניו ומהם נפוצה כל הארץ. מימי נח החלה להתברר יותר 'זוהמת הנחש' על ידי שעברה **סך הכל 'שלוש עשרה נפות'** – עשרה דורות מנח עד אברהם ועוד שלושה דורות עד ימיו של יעקב אבינו, שמיטתו כבר היתה שלמה כאשר כל בניו צדיקים וקדושים (בית אלקים' להמב"ט שער היסודות פרק נג ד"ה 'עוד אני). **וכשיעקב ביקש לגלות את הקץ והסתלקה ממנו רוח הקודש, הוא חשש כי בין צאצאיו יש 'פסולת' כמו שיצאו 'ישמעאל' ו'עשו' לאבותיו.** אך מיד אמרו לו בניו "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֱלֹהֵינוּ" (דברים ו, ז), כלומר "תשמע ישראל אל אבינו כשם שבלבך יש רק אחד כך גם בליבנו". והוא ענה כנגדם "בְּרוּךְ שֵׁם כְבוֹד מְלִכְוֹתָ לְעוֹלָם וָעֶד" (גמי' פסחים דף נו ע"א). **ובטעות זו טעו בתחילה גם השבטים הקדושים בעצמם כשחשבו שיוסף אחיהם הוא 'הפסולת' של אביהם** (עבודת ישראל' למגיד מקוונניץ פרשת וישב ד"ה 'ויראו אותו מרחוק').

אברהם אבינו היה זקוק להגר על מנת להוציא בה את כל הסיגים והזוהמא

שרה אמנו ראתה ב'רוח הקודש' שטעם עקרותה הוא על מנת שיתבררו קודם כל הסיגים מאברהם אבינו, ורק אחרי הבירור היא תוכל להביא ממנו זרע קדוש וטהור, וזה מה שנאמר "וַיִּשְׂרֵי אֶשְׁתֵּי אַבְרָם לֹא יִלְדָה לוֹ וְלֵאמֹר שָׂרָה מִצְרַיִת וְשָׂמָהּ הָגָר" (בראשית טז, א), "לא ילדה לו" – בשבילו, כלומר ששרה לא ילדה כל עוד לא נבררו הסיגים מאברהם (פני דוד' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה 'כיוצא בזה שמעתי'). והיה זה משום שהקב"ה לא חפץ שייצא שום 'פסולת' מהצדקת הזאת שהיתה כשרה יותר מכל הנשים. וזה הכוונה במה שנאמר "וַתְּהִי שָׂרָה עֹקְרָה אֵין לָהּ וָגֵד" (בראשית יא, ט), **שהסיבה ש"שָׂרָה עֹקְרָה" לפי ש"אין לה וָגֵד" היא ש"אין לה, כל עוד לא יצאו קודם 'הסיגים' במקום אחר** (הרמ"ד וואלי על ספר בראשית פרשת נח ד"ה 'ויקח אברהם ונחור').

לכן שרה אמנו החליטה לקחת את הגר שפחתה ולמוסרה לאברהם אבינו שיישא אותה ויטיל בה את הזוהמא והסיגים שבו (ואלשיך הקדוש' פרשת לך לך טו, א – א' בבבאור הפסוק 'וישיר אשת אברהם', שפתי כהן על התורה' פרשת לך לך ד"ה 'וישיר אשת אברהם'), **ואז הוולד של הגר יהיה כמו 'קליפה הקודמת לפרי'** (תפארת יחונת' פרשת לך לך ד"ה 'ותאמר שרי אל אברהם') **כי 'הזוהמא' יוצאת דווקא בטיפה הראשונה שמתעברים בה** (שתי ידות' על התורה לר' אברהם חזקוני פרשת לך לך דף לו ע"ב ד"ה 'ראובן בכורי אתה') **וזוה מה שנאמר "ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עֲצָרְנִי ה' מִלְּדַת בָּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי אוֹלֵי אֲבָנָה מִמְּנָה וְיִשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָה" (בראשית טז, ב), "ותאמר שרי אל אברהם הנה נא עֲצָרְנִי ה' מִלְּדַת" בשבילך, לפי שיש בך סיגים הצריכים בירור. לכן עצתי היא "בא נא אֶל שִׁפְחָתִי" ותטיל בה את כל הסיגים והזוהמא, ואחרי שזה יקרה "אֲבָנָה מִמְּנָה" – שאתעבר בזרע קודש (פני דוד' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה 'כיוצא בזה שמעתי') **כי בני יצא נקי** (ישמו אברהם' לר' אברהם פאלאגני מערכת ה' ערךד הגר אות ו).**

אברהם שמע לקול רוח הקודש שבישרה לו אשתו (פני דוד' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה 'כיוצא בזה שמעתי'), **בעצה שנתנה לו כדי להוציא הזוהמא בהגר** (ישמו אברהם' מערכת ה' ערךד הגר אות ו) **שנאמר "וְיִשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שָׂרָה" (פני דוד' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה 'כיוצא בזה שמעתי'). ואז לפי ציווי שרה הוא לקח את הגר, לא לשם אישות על מנת שלא תירש אותו, אלא רק ככוונה להטיל בה את הזוהמא** (שפתי כהן על התורה' פרשת לך לך ד"ה 'וישיר אשת אברהם'). **שרה אמנו מצידה לא שחררה את הגר שפחתה לחופשי, כדי שהוולד שעתיד היה לצאת מהגר לא יקרא על שם אברהם אלא על שם הגר** (ראה גמי' קידושין דף סו ע"ב) (תפארת יחונת' פרשת לך לך ד"ה 'ותאמר שרי אל אברהם') **לכן גם אחרי ששרה מסרה את הגר לאברהם אבינו עדיין נקראה הגר בכינוי 'שפחה' שנאמר "ותאמר שרי אל**

אָבְרָם חֲמִסֵי עֲלֵיךְ אֲנֹכִי נִתְּתִי שְׁפַחְתִּי בְּחִיקָךְ וַתֵּרָא כִּי הִרְתָּה וְאָקַל בְּעֵינַיִךְ יִשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר אָבְרָם אֶל שְׂרֵי הַגֵּה שְׁפַחְתְּךָ בְּיַדְךָ עֲשֵׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶה שְׂרֵי וַתִּבְרַח מִפְּנֵיהָ" (בראשית טו, ה - ו).

היות שהגר היתה עדיין שפחה, לכן 'הזוהמא' נמשכה אליה יותר. ועל כך היא נקראה בשם 'הגר' משום שעל ידה ניגר הזוהמא מאברהם אבינו (ועבודת ישראל למגיד מקוויניץ פרשת וירא ד"ה ויתאמר שרה אל אברהם) אליה, כאשר הוא כיוון להוציא בה את 'הסיגים' ולתקן את עצמו כמצרף כסף (ישמו אברהם מערכת ה ערך הגר אות ו). לכן נאמר על שרה אמנו שאברהם היה טפל לה בכוח הנבואה, כי על ידה נפלט ממנו חלק הרע בשפחתו (ראה רש"י בראשית כא, יב) (ישפתי כהן על התורה) פרשת לך לך ד"ה 'ושרי אשת אברם', 'מדרש תלפיות: ענף הגר ד"ה ולעניות). הגר התעברה מאברהם, ושרה אמנו ראתה ב'רוח הקודש' שהעובר שלה היה 'סטרא אחרא' ממש, רע ומר. וזה היה מרוב הסיגים שהיו בו. על כן כיוונה שרה ועשתה בו 'עין הרע' ועל ידי כן גרמה שהפילה הגר את עובריה (ראה 'בראשית רבה' מה, ה, ובשער הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת לך לך סימן טו כתב שטומאת העובר באה מהקליפה של הגר). אחר כך הגר שוב התעברה, וגם הפעם היה בעיבור הזה סיגים אך היו בו גם ניצוצי קדושה ויצא ממנה בנה 'ישמעאל' (יכר לאדון' להחדי"א סימן ד על בראשית רבה פרשה מה, 'פני דוד' להחדי"א פרשת לך לך ד"ה 'ועיפ"ז אפטר שזה') (להרחבה בנושא עין הרע' ראה מאמרנו לפרשת בלק – 'סכנת עין הרע').

הסיגים והזוהמא שהיו באברהם אבינו יצאו בישמעאל בנה של הגר

ישמעאל נולד כאשר אברהם אבינו היה בגיל שמונים ושש, שזה בגימטריא שם 'אלקים' שהוא שם של מידת הדין – לרמוז שהתבררו מאברהם אבינו כל הדינים הקשים והסיגים (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג, פרק יח, 'פני דוד' להחדי"א פרשת לך לך ד"ה ואגרא דכלה' פרשת לך לך ד"ה ואברם בן פ"ו שנה). לכן אחר כך היה יכול יצחק להיוולד נקי לגמרי (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג, יח) מתוך בטנה של שרה כשהוא זך ובלי 'שמרים', לאחר שישמעאל יצא מהבטן של הגר יחד עם 'הרפש' ו'הטיט' (מאורי אורי' לר' מאיר ביקיאל פרשת לך לך דף יג ד"ה אמור מעתה). כי יצחק הצדיק היה נחשב לפרי ואילו ישמעאל ליקליפת הפרי (ישמן הטוב וזקן אהרן' בחלק שמן הטוב על הפסוק 'ויאלה תולדות ד"ה לרתך') שהיא 'הפסולת' ו'הזוהמא' היוצאת לפני שמבשיל הפרי (ניר הקודש' על בראשית רבה כט, ג ד"ה ואמנם כל זה) (להבנת ענין בני קטרה ראה 'חסד לאברהם' מעין שני נהר נ ד"ה 'אמנם נשאר', 'דבש לפי מערכת ב אות כג, 'צדקת הצדיק' דף יא אות עח).

זה הטעם שמיום שנולד יצחק, שמו של ישמעאל לא נזכר יותר בפסוקים אף שהוא עדיין היה גר בבית אברהם אבינו (וזהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה ותרא שרה). כך בתחילה הוא נקרא בדרך של חיבה בשמו 'ישמעאל' כגון "וַיִּשְׁמַעְאֵל שְׁמֵעֲתִיךָ" (בראשית יז, כ) וכן "וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנֹו בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בְּשַׁר עַרְלָתוֹ" (בראשית יז, כה) וכן "לֹו יִשְׁמַעְאֵל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ" (בראשית יז, יח), אך אחרי שיצחק נולד הוא נקרא רק בכינויים אחרים כגון "אֵל יִרַע בְּעֵינֶיךָ עַל הַנְּעַר וְעַל אֶמְתֶּךָ" (בראשית כא, יב), וכן "וְגַם אֶת בֶּן הָאֵמָה לְגֹוֹ אֲשִׁימֶנּוּ כִּי זָרַעְךָ הוּא" (בראשית כא, יג) וכן "אֵל אֶרְאָה בְּמֹות הַיְלָד" (בראשית כא, טז) (כתב פי' על זוהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה ותרא שרה), וכל זה מכיוון שישמעאל היה 'הפסולת' של אברהם אבינו ואילו יצחק היה נחשב לעומתו ל'זהב', ובמקום בו נמצא הזהב – הפסולת לא נחשבת לכלום (וזהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה ותרא שרה. ראה 'האלשיך הקדוש' פרשת שמות א, ז ד"ה על כן האלקים).

ישמעאל היה מעורב אדם ובהמה, לפי שמצד אביו היה בו 'קדושה' ומצד אמו היה בו 'קליפה' שנחשבת כבהמה. וזה הסיבה שקרא לו המלאך "פְּרָא אָדָם" (בראשית טו, ו), "פְּרָא" – מצד אמו הגר, ו"אָדָם" – מצד אביו אברהם. והקדים "פְּרָא" ל"אָדָם" לפי שהטבע של אמו גבר אצלו יותר מהטבע של אביו, כפי שהוכיחו מעשיו (הרמ"ד וואלי בפירושו על ספר בראשית פרשת לך לך פרק טו ד"ה ויאמר לה המלאך) שכבר בגיל חמש עשרה הביא 'צלם' ועבד אותו עבודה זרה (שמות רבה א, א, 'מדרש תנחומא' פרשת שמות א), עבר איסורי עריות עם חמותו ועם זכרים (דבש לפי להחדי"א מערכת י אות לג) והיה גונב נפשות ואוכל נבלות (בראשית רבה' מה, ט). וכן מטעם זה לא באים גְרִים מִישְׁמַעְאֵל (פני דוד' להחדי"א פרשת וזאת הברכה אות ה ד"ה יורח משעיר, 'חומת אבן' להחדי"א פרשת תולדות אות א בשם גורי הארי"י ז"ל, 'ראש דוד' להחדי"א פרשת ראה ד"ה ויראה בהקדים בשם הארי"י ז"ל, עיי"ש) אלא מעשו הרשע, כי ישמעאל נולד מהבטן הפגומה של הגר בשונה מעשו הרשע שנולד מהבטן הקדושה של רבקה (ויימחר אברהם' לר' אברהם פלאגי מערכת ג אות תסח ד"ה גרים).

ישמעאל ניצל ממות בזכות 'התשובה' שעתיז לעשות ובגלל גילו הצעיר

כאשר ראה אברהם אבינו כי בנו יצא לתרבות רעה, הוא היה מרבה להתפלל עליו שיחזור בתשובה. וזה מה שנאמר "וַיֹּאמֶר אָבְרָהָם אֶל הָאֱלֹקִים לֹו יִשְׁמַעְאֵל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ" (בראשית יז, יח), "לֹו יִשְׁמַעְאֵל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ" – ביקש שיחזור בתשובה (יספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת תולדות על הפסוק 'כי זקן יצחק') וכן ביקש עבורו 'חיים' כי הרשע קרוי 'מתי' והצדיק נקרא 'חי' ותפילתו היתה שהוא יהיה צדיק (עץ הדעת טוב' למהרח"ו פרשת תולדות ד"ה יא ויראה בדרך רמו קרוב, 'אור החיים הקדוש' פרשת לך לך יז, יח) ויחיה מתוך יראת ה' (רש"י בראשית יז, יח). ומתוך כך ה' הבטיחו שיעשה תשובה (ליקוט שמעוני' פרשת נח רמו מח) ויזכה בסוף לעולם הבא (אלשיך הקדוש' פרשת לך לך יז, כ), ואף יוליד שניים עשר נשיאים ויפרה וירבה זרעו מאוד מאוד שנאמר "וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאָד מְאֹד שָׁנִים עֶשְׂרֵה נְשִׂיָאִים יוֹלִיד וְנִתְּתִיו לְגֹוֹ גְדֹלִי" (בראשית יז, כ).

אברהם אבינו ניסה לחנך את בנו ישמעאל במצוות על מנת ליישרו. כך היה בעת שהכין את הארוחה לשלושת המלאכים שביקרו אותו הוא היה נעזר בישמעאל בנו שנאמר "וְאֵל הַבְּקָר רָץ אָבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בְּקָר רֶךָ וְטֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנְּעַר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ" (בראשית יח, ז), "הַנְּעַר" הוא ישמעאל שנעזר בו אברהם אבינו בכדי לזרז אותו במצוות (בראשית רבה' מח, יג), והיה אברהם אבינו מוציא מעומק 'הקליפות' והמקטרגים, ומחנכו במצוות כדי שלא יהיה מושרש 'בקליפות' (שלי"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת וירא ד"ה תחזור לענין המלאכים). וכאשר נשלח ישמעאל ביחד עם הגר למדבר באר שבע ועמד למות בצמא, זרקה אותו הגר תחת אחד השיחים שנאמר "וַיִּכְלֹו הַמַּיִם מִן הַחַמָּת וַתִּשְׁלַךְ אֶת הַיְלָד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים" (בראשית כא, טו) וישמעאל התפלל אז לקב"ה. ועל אף שמיד קטרגו עליו מלאכי עליון בגלל מה שעתיזים בניו להצר לישראל (בראשית רבה, נג, יד) הקב"ה החייה אותו, כי ראה שהוא עתיז לחזור בתשובה. וזה מה שנאמר "וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת קוֹל הַנְּעַר וַיִּקְרָא מֵאֲדָם אֱלֹקִים אֶל הַגֵּר מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה לָּךְ הַגֵּר אֵל תִּירָאִי כִּי שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנְּעַר בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם" (בראשית כא, יז) (עץ הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת כי תצא ד"ה יכי תהינה', 'יערות דבש' חלק א' דרוש טו ד"ה 'ולכך נאמר').

ישמעאל היה רשע במעשיו ולא היה ראוי להצילו, אך כיון שהיה רק בן שבע עשרה (ליקוט שמעוני' פרשת וירא רמו צה, רמב"ן פרשת וירא כא, ט' ד"ה 'וכן הלשו') לא היה עדיין העת להענישו (וזהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה באשר הוא), לפי שאין מתחשבים בבית דין של מעלה בעבירות האדם (מאמר חיקור דין' הרמ"ע מפאנו חלק ב, כג) ואין מענישים שם (וזהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה באשר הוא) לפני גיל עשרים (וזהר וירא דף קיח ע"ב ד"ה באשר הוא, 'מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ב, כג), וישמעאל שהיה צעיר נחשב כביכול 'צדיק' באותה העת (מאמר חיקור דין' הרמ"ע מפאנו חלק ב, כג). וזה מה שנאמר על ישמעאל "כִּי שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנְּעַר בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם" (בראשית כא, יז) "בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם" – כלומר שעל אף שישמעאל הוא רשע, לא היה עת להענישו כי היה מתחת לגיל עשרים (וזהר פרשת וירא דף קיח ע"ב ד"ה באשר הוא). ואז ה' גילה לו את הבאר שנבראה 'בין השמשות' בערב שבת של בריאת העולם, והוא שתה ממנה (ליקוט שמעוני' פרשת וירא רמו צה) וניצל מהמוות (להרחבה בנושא הבאר שנבראה בין השמשות ראה מאמרנו לפרשת חוקת – 'בארה של מרים').

ישמעאל חזר בסוף ימיו בתשובה שלימה בכוח תפילת אברהם אבינו

על ידי חיבתו הגדולה של אברהם אבינו לבנו ישמעאל הושקטו ממנו כל המקטרגים, ואז התעוררו בו רשפי תשובה שהחלו עולים בקרב. אמנם בלי הכנעת המקטרגים קודם לכן, לא היה מתאפשר לקבל את תשובתו (נפני דודי' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה יועפ"ז אפשר שזה, 'ככר לאדן' להחיד"א סימן ד' על בראשית רבה פרשה מה). אותם ניצוצי הקדושה שהם החלק הטוב שהיה בתוך ישמעאל (נפני דודי' להחיד"א פרשת לך לך ד"ה יועפ"ז אפשר שזה, 'ככר לאדן' להחיד"א סימן ד' על בראשית רבה פרשה מה). ואכן ישמעאל עשה תשובה, והתיישר בסוף ימיו בחולי מעיים בשביל מירוק עוונותיו שנאמר "וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל מֵאֵת שְׁנֵה וְשְׁלִשֵׁי שְׁנֵה וְשִׁבְעֵי שְׁנֵים וְיָגוּעַ וְיָמָת וְיֶאֱסֹף אֶל עַמּוּנָה" (בראשית כה, ז), "וְיָגוּעַ" – במחלת המעיים (מדרש 'שכל טוב' בראשית כה, ז). וישמעאל הכניע את עצמו לפני יצחק אחיו בשעה שקברו את אברהם אביהם על ידי שהוליך את אחיו לפניו שנאמר "וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל בְּנָיו אֶל מְעַרַת הַמֶּכְפֶּלֶת" (בראשית כה, ט) (נמי' בבא בתרא דף טו ע"א) וְבִזָּה הָרְאָה יִשְׁמָעֵאל שְׂוֹא חֲזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה, לְפִי שֶׁאֵין סִימָן בְּרוּר יוֹתֵר שֶׁל 'תְּשׁוּבָה שְׁלִימָה' כְּמוֹ הַכְּנָעָה (הרמ"ד וואלי בפרשת חיי שרה פרק כה ד"ה יוגוע ד"ה ויקברו).

לכן כמו שנאמר על אברהם אבינו "וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר חָי מֵאֵת שְׁנֵה וְשִׁבְעֵים שְׁנֵה וְחָמֵשׁ שְׁנֵים" (בראשית כה, ז), "וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי" – שמעיד כי זכה לחיים נצחיים וקיימים, כך גם על ישמעאל נאמר "וְאֵלֶּה שְׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמָעֵאל" (בראשית כה, ז) שמעיד כי זכה לחיים נצחיים וקיימים, משום שחזר בתשובה (וזהו פרשת חיי שרה דף קכד ע"ב ד"ה תא חזי יומין). ודבר זה רמז אברהם לישמעאל ואליעזר נעריו בעת שהלכו לעקידה שנאמר "וְיֶאֱמֹר אַבְרָהָם אֶל יַעֲרִיו וְשָׁבוּ לְכֶם פֶּה עִם הַחֲמוֹר" (בראשית כב, ה), כלומר דווקא "פה" בעולם הזה ישיבתכם היא עם החמור, אך לא בעולם הבא כי אליעזר עתיד להיכנס חי לגן עדן וישמעאל יעשה תשובה בסוף ימיו (ילקוט חדשי' ערך משיח ותחיית המתים לעתיד לבוא אות כ בשם הרמ"ע מפאנו. וראה על גולגולי נשמות שעבר ישמעאל לאחר מותו במגלה עמוקות' פרשת בלק ד"ה בילקוט ע"פ מה"י, 'דבש לפי להחיד"א מערכת י' אות לג, 'ליקוטי חשי"י' להארי"ז ז"ל חלק ליקוטים פרק 'מספר עץ חיים', 'גולגולי נשמות' להרמ"ע מפאנו אות נד ואכמ"ל). ויהיה בעל תשובה וצדיק (הרמב"ן בראשית כה, ז ד"ה ואלה שני) (להרחבה על אליעזר עבד אברהם ראה מאמרינו לפרשת דברים – 'עוג מלך הבשן').

ה' שמע את תפילת אברהם אבינו וקיבל את בקשתו על בנו ישמעאל (וזהו פרשת וזרח דף לב ע"ב ד"ה יאמר ליה) שנאמר "וְאֵתָה תְּבֹאֵ אֶל אֲבִיתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקְבְּרַ בְּשִׂיבָה טוֹבָה" (בראשית טו, ט), "תִּקְבְּרַ בְּשִׂיבָה טוֹבָה" – בישרו שישמעאל יעשה תשובה (ילקוט שמעוני' פרשת נח רמז מח), והיא אמנם תהיה בחייו של אברהם (רש"י בראשית טו, ט), אך רק בסוף ימיו. לכן יש טעם הנקרא 'זרקא' על התיבה "וְלִישְׁמָעֵאל" באותו פסוק בו הודיע ה' לאברהם אבינו כי שמע את תפילתו שנאמר "וְלִישְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בְּרַקְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מֵאֵד שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים" (בראשית יז, כ) משום שטעם זה מאריך את התיבה ומלמד בזה שהוא יחזור בתשובה בסוף ימיו (שפתי כהן על התורה' פרשת לך לך ד"ה ויאמר אברהם) על ידי מיתוק הזוהמא שבו (תפארת יהונתן' פרשת לך לך טו ד"ה ויאמר לה), ותשובתו תתקן את מה שפגם וקלקל בחייו. והיות ששב בתשובה הותר לבן ישראל להיקרא בשמו אף שהיה בתחילה רשע (זרע שמשוני' לר' שמעון נחמני דף ו ע"ב ד"ה ויקרא האדם). וכן נקרא ר' ישמעאל כהן גדול (מדרש אליהו' למחבר שבט מוסר דרוש א' סעודת הצדיקים ד"ה ואבוא).

ישמעאל נשא לאישה את עישה ופטימה והוא סימן לנביא השקר של הישמעאלים

ישמעאל הלך ולקח אישה מואבית בשם 'עשיה' (ילקוט שמעוני' פרשת וזרח רמז צה) ויש אומרים ששמה 'עשיה' (נפר אחדי' על פרקי דרבי אליעזר' פרק ל' ד"ה ועישה שמה). האישה הזאת לא היתה טובה ולא מכניסת אורחים, והיתה מכה את ילדיה ומקללת אותם ואת ישמעאל בעלה (נפני' יספר הישר' פרשת וזרח ד"ה וישלח אבימלך) וגם כאשר בא אברהם אבינו לבקר את ישמעאל בנו בשעה שהתנגע אליו, היא לא הראתה לו פנים טובות והניחה אותו לבדו בשעה שהיא נכנסה לאוהל. וכך נעשתה רעה בעיני אברהם אביו (ישמו אברהם' לר' אברהם פאלאגני מערכת יוד ערך ישמעאל אות ז ד"ה ישמעאל). אשה זו הביאה לישמעאל בת וארבעה בנים (נפני' יספר הישר' פרשת וזרח ד"ה וישלח אבימלך). בנים אלו היו בניו הראשונים של ישמעאל ונקראו בשם "בְּנֵי יִצְחָק וְיֶאֱדָבָר וְיֶמְבֹּשֶׁם" (בראשית כה, ז) (יספר הישר' פרשת חיי שרה ד"ה ובני מדין). כל אלו ירשו את טבע אימם ולא היו מכניסי אורחים, כמו שמצינו בבני קדר שהיו אכזריים בטבעם (ביאור הרד"ל על פרקי דרבי אליעזר פרק ל' ד"ה 'הדבר הזה ושלחה').

ישמעאל גירש את האשה הזאת בעצת אברהם אביו (פרקי דרבי אליעזר' פרק ל, 'ילקוט שמעוני' פרשת וזרח רמז צה) שרמז לו כי עליו לגרשה, וזה על אף שהביאה לו כמה בנים (ישמו אברהם' מערכת יוד ערך ישמעאל אות ז ד"ה ישמעאל). אחר כך ישמעאל נשא אישה שניה אחרת שהביאה לו אמו ממצרים ושמה היה 'פטימה'. אישה זו הביאה טובה לישמעאל והיתה מכניסה לו אורחים (פרקי דרבי אליעזר' פרק ל, 'ילקוט שמעוני' פרשת וזרח רמז צה. וראה שם באריכות את המעשה שהיה כאשר אברהם אבינו ביקר את ישמעאל, ואירחה גם את אברהם אביו בכבוד גדול (נפני' ישמו אברהם' לר' אברהם פאלאגני מערכת יוד ערך ישמעאל אות ז ד"ה ישמעאל). ישמעאל הביא ממנה את שאר בניו והם "וְיִמְשָׁקְעוּ וְדוֹמְהוּ וְיִמְשָׁקְעוּ: חֶדְד וְתִימָא יְטוּר נְפִישׁ וְקַדְמָה" (בראשית כה, יד – טו). ובסך הכל נולדו לישמעאל שנים עשר ילדים נשיאי אומות (יספר הישר' פרשת חיי שרה ד"ה ובני מדין). וכל אותם צאצאים שיצאו מ'פטימה' אשתו השנייה של ישמעאל, מחזיקים גם כיום במידת הכנסת האורחים כטבע אמם (הוספת הרד"ל על פרקי דרבי אליעזר ל' ד"ה יכ"כ סופרי הארץ').

שנים רבות אחר כך, כאשר מחמ"ד נביא השקר של הישמעאלים עזב את אשתו הראשונה, הוא הלך ונשא אישה שניה ששמה היה 'עשיה' והיא היתה אישה קשה ורעה ולא הטיבה עמו. מאשתו הראשונה נולדה לו בת שלה הוא קרא בשם 'פטימה' (פאטמה) (שהיא היחידה שהביא לו צאצאים שחיו, והם שני נכדיו ששם היה 'חסין' ו'חסיין'). והסיבה שהוא קרא לה בשם זה, כי כוונתו שיהיה שמה כשם אשת ישמעאל השנייה שהיתה טובה עם ישמעאל. הוא ידע שאשתו השנייה של ישמעאל הטיבה עמו, לפי שהיה בקי במדרשי רבותינו כפי שגם לקח הרבה מדבריהם ושם בתוך דבריו. ואכן כשם שעשתה פטימה אשתו השנייה של ישמעאל, כך עשתה גם הבת פטימה למחמ"ד נביא השקר שהיתה סועדת ומטפלת בו לפני פטירתו (רד"ל על פרקי דרבי אליעזר' פרק ל' ד"ה יושמה פטומה). בזכות מעשיה ועוז רוחה, נחשבת פטימה בתו של מחמ"ד נביא השקר עד היום למוערצת בין נשות הישמעאלים. לכן נשים רבות אצלם נקראות בשם זה.

אומת ישמעאל גדלה והתחזקה בכוח תפילתו של אברהם אבינו

אברהם אבינו היה מתפלל על ישמעאל עד מתי שנולד יצחק, ואחר כך הפסיק להתפלל עליו (ישמו אברהם' מערכת י' ערך תפילה אות מד ד"ה לא התפלל). בעקבות תפילתו של אברהם אבינו, ה' ברך את ישמעאל והבטיח כי הוא יפרה וירבה שנאמר "וְלִישְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בְּרַקְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מֵאֵד שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים וְיִתְנַשְׂאוּ וְיִתְעַלּוּ" וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאֵד מֵאֵד" – הבטיחו שתחול עליהם ברכת הריבוי יותר משאר העמים (ורבנו בחיי' בראשית יז, כ). כל הניצוצות החשובים של שנים עשר הנשיאים היו כבר כלולים בתוך ישמעאל שהוא היה 'הכלי המחזיק' והשורש שלהם. וזה מה שאמר המלאך להגר על ישמעאל בנה "כִּי לְגוֹי גָדוֹל אֲשִׁימְנֶנּוּ" (בראשית כה, יח) (הרמ"ד וואלי בפרשת וזרח פרק כא ד"ה קומי שאן).

ההבטחה על ריבויים של אותם נשיאים התעכבה אֶלָּפִים שלוש מאות שלוש שנה מעת הבטחת ה' לאברהם אבינו, עד שהגיע המועד שהתברר יוצאי חלציו של ישמעאל ריבוי רב בימי מחמד נביא השקר של הישמעאלים, בערך בשנת ארבעת אלפים שלוש מאות ושמוניים שנה לבריאת העולם. והיו בני הישמעאלים מצפים כל אותם השנים מתי תחול ההבטחה של ה' לאברהם אבינו. ואחרי שהיא אכן חלה, התחזקה המלכות בידם (ירבינו בחיי בראשית ז', כ ד"ה 'ונתתיו בשם רבינו הנאסף) ונכבשו ארצות שלמות תחתם. וגם היום מלכותם מחולקת לשניים עשר נשיאים, רק שלא בקיאים באומות הישמעאלים לדעת מי הן. למעט המלכות הטורקית שוודאי הם מזרעו של 'נביות' כי ממשלתם גדולה ונביות היה הבכור (הרמ"ד וואל פרשת חיי שרה פרק כה ד"ה 'אלה הם בני ישמעאל').

בני ישמעאל קרובים יותר אל הקדושה מבני עשו, לפי שאינם נוגעים באלוקות ומניחים את אחדותו יתברך (נקנת ה' צבאות' להרמח"ל חלק שני פרק יחמה ולבנה וכוכבים' ד"ה עתה אפרש ועתה אודיעך). אך כיון שהם באים מהקליפה של הזנות כפי שהיה ישמעאל אבי אומתם (פרי צדיק' לר' צדוק הכהן מלובלין מאמר לו' חנוכה וראש חודש טבת אות כא ד"ה 'כבר אמרנו שנקרא'), על כן הם נקראים 'שחורים' וימכוערים' על פי התורה הקדושה. **וזה לעומת מי שהוא היפך מכך וגדור בזנות יש לו גוף נקי ומהודר שאז נקרא "יפה תאר" כמו יוסף הצדיק שנאמר עליו 'וַיַּעֲזֹב כָּל אֶשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף וְלֹא יָדָע אֶתוֹ מֵאוֹמָה כִּי אִם הִלָּחֵם אֶשֶׁר הוּא אֲוֹכֵל וְיָהִי יוֹסֵף יַפֵּה תֹאֵר וְיַפֵּה מְרָאֵהוּ'** (בראשית לט, ו) (ראה רש"י ובעל הטורים בבראשית לט, ו). **לכן כל אלו בני האדם שהם מקליפת ישמעאל כמו בני קדר שהם מזרעו ומשוקעים בתאוות הזנות, הרי הם שחורים במראם החיצוני** (פרי צדיק' מאמר לו' חנוכה וראש חודש טבת אות כא ד"ה 'כבר אמרנו שנקרא').

אין גלות קשה יותר מהגלות האחרונה שהיא 'גלות ישמעאל'

מלכותם של הישמעאלים התארכה מכוח תפילת אברהם על בנו ישמעאל (תפארת יחונתו' פרשת לך לך ד"ה וירד העיט על הפגרים) **בשעה שאמר "לו יִשְׁמַעְאל יְהִי לְפָנֶיךָ"** (בראשית יז, יח). ותפילה זו היא שגרמה להשליט את ישמעאל בארץ ישראל שנים רבות כשעם ישראל היו תחת ידיהם (מצרור המור' סוף פרשת נח ד"ה ובכאן רמזו במדרש), וכפי שאמר ה' לאברהם לאחר תפילתו **"וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ"** (בראשית יז, כ) **"ונתתיו לגוי גדול"** (בראשית יז, כ). מלכותם של הישמעאלים היתה קשה לישראל, שכמה רעות עשו לישראל עינו אותם וגזרו עליהם שְׂמֵדוֹת, ועד היום הם שולטים עליהם ולא נותנים להם לעמוד בתם. **ולא עוד אלא שאין לך גלות קשה (וזהו פרשת שמות דף יז ע"א ד"ה רבי יהודה פתח) וגדולה (יילקוט חדש' ערך גלות אות סא) לישראל כמו 'גלות ישמעאל'** (וזהו פרשת שמות דף יז ע"א ד"ה רבי יהודה פתח) שהיא גלות שעתידה להיות בעת אחרית הימים אחרי שיסתיימו ארבע גלויות – גלות בבל, גלות מדי, גלות יון, גלות אדום. **וגלות ישמעאל תקיפה יותר מארבע הגלויות שקדמו לה** (יעף הדעת טובי לרבינו חיים ויטאל צ"ל על התהלים קכד, א) **כי גזירות הישמעאלים קשות** (ספר 'חבל נביאים' ובתוכו פירוש מהר"י סרוק הנקרא 'מנחת יעקב' דף ה ע"א ד"ה כבר ידעת).

אין אומה בעולם ששונאת את ישראל כמו בני ישמעאל (ירבינו בחיי בראשית כא ד' ד"ה ויתכן). ואין לישראל אומה יותר אויבת ממנה, שכל מטרתה לדלדל את ישראל, להקטין אותם ולמאוס בהם. ועליה צעק וקונן דוד המלך **"אֲוִיָּה לִי כִּי בָרַתִּי מִשָּׁשׁ שְׁכַנְתִּי עִם אֶהְלִי קָדֵר"** (תהלים קכ, ה) (אגרת תימן' להרמב"ם דף יד ע"א לפי דפוס פיעטרקוב ד"ה 'יבול מה שזכרת מעסק'). הישמעאלים רוצים להצר לישראל צרות קשות ומשונות שלא נראו כמותן, ורוצים להרוג ולכלות את הממון של ישראל ולבלוע אותם חיים בגוף ונפש יחד ולא להשאיר להם שורש וענף. לכן על גלות הישמעאלים אמר דוד המלך **"שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְיָהוָה לְיוֹלֵי ה' שֶׁהִיא לְנוּ יֵאמָר גַּא יִשְׂרָאֵל: לְיָהוָה לְנוּ בְקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזִי חַיִּים בְּלַעוּנוּ בְּחַרְוֹת אַפִּים בְּנוּ"** (תהלים קכד, א - א) (יעף הדעת טובי' למהר"י על התהלים פרק כד, א - א). וגודל השנאה ששונאים הישמעאלים את ישראל הוא דבר שלא ניתן לספר. **לכן כדי להטיב עם ישראל, ה' המלך עליהם את ישמעאל יחד עם מלכות אדום ועל ידי כן הם לא שונאים כל כך את ישראל** (ספר 'חבל נביאים' פירוש מהר"י סרוק מנחת יעקב דף ה ע"א ד"ה כבר ידעת).

כמה שירדפו ישראל אחרי הישמעאלים לשלום הרי שהם ירדפו את ישראל למלחמה, כמו שאמר דוד המלך **"אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַמָּה לְמַלְחָמָה"** (תהלים קכ, ז) (אגרת תימן' להרמב"ם דף יד ע"ב לפי דפוס פיעטרקוב ד"ה 'יבול מה שזכרת מעסק') וגם דוד המלך התפלל לה' מפניהם **"וַיַּצִּילֵנִי מֵאִיָּבִי עַז וּמִשְׁנֹאֵי כִּי אֲמָצוּ מִמֶּנִּי"** (תהלים יח, יח) (חזה ציון' לר' עמנואל חי ריקי תהלים יח, יח ד"ה יצילני מאויבי). ואין לישראל תקוה אחרת בגלותם, זולתי שיבטחו בשמו הגדול יתברך שיושיעם מידם (יעף הדעת טובי' לר' חיים ויטאל על התהלים קכד, א). ולפי שעתיד הקב"ה לשמוע בקול נאקת העם ממה שעתידים בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים, על כן הם נקראים 'ישמעאל' – שהוא מלשון **"שִׁמְעֵם אֵל וְיִעַנְם"** (תהלים כ, ה) (פרקי דרבי אליעזר' פרק לב), וכפי שהתפלל דוד המלך בתהלים על גלות הישמעאלים ואמר **"בְּרַחֵם ה' שְׁלֵא תִתְּנֵנוּ טֶרֶף לְשֵׁנֵיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים הַפֶּחַ נִשְׁבֵּר וְאֲנַחְנוּ נִמְלָטֵנוּ: עֲזָרְנוּ בָּשָׁם ה' עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרְץ"** (תהלים קכד, ו - ח) (עפ"י יעף הדעת טובי' לרבינו חיים ויטאל צ"ל על התהלים קכד, א).

אומת ישמעאל זכתה לשלטון בארץ ישראל ואף בנו 'בית חופה' במקום הקודש ושם הרגיעה הלילי' אשת השטן בעוונות הרבים. וכל זה בזכות המילה שעשה ישמעאל אביהם, שבשבילה ניתן לשר הרוחני שלהם שליטה במקום ההוא (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודיטא מאמר א פרק טו דף מ ד"ה 'וצא ולמד' עפ"י הוזהר). אך מכל מקום לא שוכנת שם הטומאה כבחוף לארץ מקום משכן 'הקליפות' והשר, אלא רק יושבים מבני הישמעאלים בארץ ושואבים את שְׁפָעִם מבחוף ממנה שכנגד גבולם ואין להם חלק במקום הקודש כלל, וכל שכן במה שלמעלה ממנו. ואותה 'העבודה' שהם עושים שם מתגלגלת עד שיוצאת לחוף אל משכן השר הרוחני שלהם (זכר דוד' מאמר א פרק טו דף מ ד"ה 'וצא ולמד' מהרב טוב הארץ). **וכיון שמילת ישמעאל ריקנית** (זכר דוד' מאמר א פרק ג דף ו ד"ה ואפשר) **כי הם מלים לא פורעים וכל מי שמל ולא פרע כאילו לא מל** (חזה ציון' תהלים סט על הפסוק 'מזרע יחיית לאחי'), **לכן שלטונם בארץ ישראל היה דווקא בשעת חורבנה, ולא בזמן שעמד בית המקדש על מכונו ושם הויה שהוא רחמים שלט בו** (חזה ציון' מזמור צב ד"ה ועל פי המדרש).

בני ישמעאל זכו למשול על ישראל במשך הגלות מכוח אברהם אביהם (חזה ציון' לר' עמנואל חי ריקי על תהלים פרק יז ד"ה 'יש ועוד לפרשו'). וכך גם במלחמה האחרונה שהיא מלחמת גוג ומגוג, עתידים הישמעאלים לעלות ביחד עם כל אומות העולם על ירושלים שנאמר **"וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה"** (זכריה יד, ב) (וזהו פרשת וירא קיט ע"א ד"ה 'עד שאשתלמו) **ובראשם יעמוד מלך ישמעאל** (אור החמה' על זוהר פרשת וירא קיט ע"א ד"ה 'וכדן יסתימון מהמ"ק). **ואז עתיד ה' להשיד את בני ישמעאל** (פרקי דרבי אליעזר' פרק מה) **ואת שאר האומות** (בעל הטורים' בראשית כה, יח), **ולעשות בהם נקמה** (אור החמה' על זוהר פרשת וירא קיט ע"א ד"ה 'וכדן יסתימון מהמ"ק') **שנאמר "וַיָּצֵא ה' וְנָלְחָם בְּגוֹיִם הֵהֶם פְּיוֹם הִלְחֶמוּ בְּיוֹם קָרְבֵּן"** (זכריה יד, ב). **וכשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח משיח בן דוד שהוא מזרע יצחק אבינו, וכפי שרמזו בסמיכות הפסוקים "על פני כָּל אֲחִיו נָפַל: וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת יָצִיחַ בְּן אֲבְרָהָם"** (בראשית כה, יח - יט) (בעל הטורים' בראשית כה, יח), וממשלתם של ישראל תעלה במקום ממשלת ישמעאל (חזה ציון' לר' עמנואל חי ריקי על תהלים פרק מז ד"ה 'ועוד רמזו בזה) במהרה בימינו, אמן.

העלון גם לעילוי נשמות: רחל בת גרשון הנולדת משרה אשת דוד ת.צ.ב.ב.	העלון גם לעילוי נשמות: אהרן בן עזיזה	העלון גם לעילוי נשמות: יוסף מנחם בן אהרן	העלון גם לעילוי נשמות: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.צ.ב.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: אלהיהו בן גינט ז"ל ת.צ.ב.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמות: יעל בת שירה אזרתי	העלון גם לעילוי נשמות: שילה של ריפואה ציונה שושנה בת חנה כמון היי	העלון גם לעילוי נשמות: טילה אסתר בת אלינו (בת שחממת חיות)	העלון גם לעילוי נשמות: שירה בת אלינה זבת ריפואה עליו עמוד לוח לריפואה שילה חממת חיות	העלון גם לעילוי נשמות: יהודית בת ורדה רוזיטה וילך משפחה	העלון גם לעילוי נשמות: אבישלוס בן רות היי
--	--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

ניתן לחקוק את העלון לרפואה או לעילוי נשמות בטל' 052-7675933 וכן ניתן לשלוח הערות/אורות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com

